

ppickiej. W końcu rozległy się potężne dźwięki hymnów: „Boże coś Polskę” i „Boże Ojczyznę”, które już w mrokach płynęły skargą i błaganem: „Ojczyznę, wolność racz nam wrócić Panie!”
I. Sł.

Jak zawarto pokój z Ukrainą.

W poprzednim już numerze pisaliśmy obszernie o „pokoju z Ukrainą” i podaliśmy treść układu brzeskiego, który oddając Chełmszczyznę i Podlasie „republice ukraińskiej” stał się faktycznie czwartym rozbiorem Polski. W jaki sposób przyszedł do skutku ten krzywdzący Polaków traktat pokojowy, ciekawe informacje podaje „Czas”:

Według ogłoszonego niedawno, bo zaledwie przed trzema tygodniami, projektu ukraińskiej konstytucji, stanowiła Ukraina składową część rosyjskiej federacyjnej republiki. Do zakresu spraw wspólnych z całą Rosją należały stosunki międzynarodowe, zawieranie traktatów handlowych z innymi państwami, organizacja dyplomatycznej reprezentacji, decyzya o wojnie i pokoju, główne dowództwo armii, miary, wagi i waluta, cła i taryfy cłowe poczty, telegrafy i koleje, podstawy prawodawstwa, ustawodawstwo sanitarne itd.

Jak widzimy, wspólność państwowa z Rosją była tu bardzo ściśle zawarowana i podkreślona. Ukraina nie mogła na własną rękę urzymywać sto-

Jak zawarto pokój z Ukrainą: Członkowie delegacji austro-węgierskiej w Brześciu Litewskim.

(Woj. kwat. pras.)

Z frontów bojowych: Wydobywanie ciężarowego automobilu, który wpadł w przepaść na włoskim froncie.

(Woj. kwat. pras.)

suników międzynarodowych, nie mogła zawierzać odrębnych traktatów handlowych i nie miała własnej

dyplomatycznej reprezentacji. Ponieważ zaś powyższe postanowienia zostały uchwalone 23. grudnia

Z frontów bojowych: Zbombardowana przez Włochów fabryka w Printero

(Woj. kwat. pras.)

1917 r. przez komisję konstytucyjną ukraińskiej centralnej Rady, trudno zrozumieć, w jaki sposób i na jakiej prawnej podstawie przyszedł do skutku traktat brzeski.

Rozważając wszystkie okoliczności, towarzyszące jego powstaniu, musi się dojść do przekonania, że niezawisłość Ukrainy stworzyła na przedce państwa centralne. Wystarczy porównać daty. Do połowy stycznia delegacja ukraińska stała na stanowisku federacji z Rosją i prowadziła układy równoległe z delegacją bolszewicko-rosyjską. Układy postępowały bardzo powoli i co chwila zachodziła obawa zupełnego ich zerwania, wobec rozmaitych trudności, wysnuwanych przez Trockiego. Pełnomocnicy mocarstw centralnych próbują wobec tego traktować

Pamięć Maryana Czerkasa: Grób śp. Maryana Czerkasa na cmentarzu Janowskim we Lwowie.

odrobnie z Ukraińcami, na co Trocki wprowadza nową na przedce zaimprovizowaną delegację ukraińską z Charkowa. Wtedy przewodniczący ukraińskiej delegacji, Holubowicz, jedzie — przez Galicję — do Kijowa, obala dotychczasowy ukraiński sekretariat jeneralny surogat rządu, tworzy nowy, którego zostaje prezesem, a 24 stycznia centralna ukraińska Rada wydaje „czwarty uniwersał”. Już w parę dni po ogłoszeniu znany w Wiedniu. Główny zasadniczy ustęp uniwersału brzmi. Tak następuje: od tej chwili ukraińska ludowa republika stanowi samodzielne, od nikogo niezawisłe, wolne i suwerenne ukraińskie państwo.

Zaimprovizowano zatem na przedce niepodległą Ukrainę, poto tylko, aby móc z nią zawrzeć pokój i traktat handlowy...